

USVOJENI TEKSTOVI

Privremeno izdanje

P8_TA-PROV(2018)0477

WTO: smjernice za budućnost

Rezolucija Europskog parlamenta od 29. studenoga 2018. o Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (WTO): smjernice za budućnost (2018/2084(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Sporazum iz Marakeša od 15. travnja 1994. o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije (WTO),
- uzimajući u obzir Ministarsku deklaraciju WTO-a iz Dohe od 14. studenog 2001.¹,
- uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o WTO-u, posebno rezoluciju od 24. travnja 2008. naslovljenu „Prema reformi Svjetske trgovinske organizacije”² te rezoluciju od 15. studenoga 2017. o multilateralnim pregovorima uoči 11. ministarske konferencije WTO-a³,
- uzimajući u obzir zaključni dokument usvojen konsenzusom 10. prosinca 2017. na godišnjoj sjednici Parlamentarne konferencije o WTO-u u Buenos Airesu⁴,
- uzimajući u obzir rezultate 11. ministarske konferencije održane u prosincu 2017. u Buenos Airesu, među kojima i niz ministarskih odluka, iako na njoj nije bilo moguće donijeti ministarsku izjavu⁵,
- uzimajući u obzir 6. globalnu reviziju Pomoći za trgovinu, održanu u Ženevi od 11. do 13. srpnja 2017.⁶,
- uzimajući u obzir ciljeve održivog razvoja UN-a⁷,
- uzimajući u obzir Pariški sporazum u sklopu Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC), koji je na snazi od studenoga 2016.,

¹ Ministarska deklaracija (WT/MIN(01)/DEC/1) od 14. studenog 2001. – https://www.wto.org/english/thewto_e/minist_e/min01_e/mindecl_e.htm

² SL C 259E, 29.10.2009., str. 77.

³ Usvojeni tekstovi P8_TA(2017)0439.

⁴ <http://www.europarl.europa.eu/pcwto/en/sessions/2017.html>

⁵ https://www.wto.org/english/news_e/news17_e/mc11_10dec17_e.htm

⁶ https://www.wto.org/english/tratop_e/devel_e/a4t_e/gr17_e/gr17programme_e.htm

⁷ <http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>

- uzimajući u obzir posljednje izvješće Međuvladinog panela za klimatske promjene objavljeno 8. listopada 2018. iz kojeg je vidljivo da je ograničavanje globalnog zatopljenja na 1,5 °C i dalje moguće ako države do 2020. povećaju svoje nacionalno utvrđene doprinose,
  - uzimajući u obzir stavak 16. zaključaka Europskog vijeća od 28. lipnja 2018.¹,
  - uzimajući u obzir zajedničku izjavu s trilateralnog sastanka ministara trgovine Sjedinjenih Američkih Država, Japana i Europske unije donesenu 31. svibnja 2018.²,
  - uzimajući u obzir zajedničku izjavu sa 20. sastanka na vrhu između EU-a i Kine o osnivanju zajedničke radne skupine za reformu WTO-a kojom se predsjedna na razini potpredsjednika³;
  - uzimajući u obzir dokument za raspravu Komisije od 18. rujna 2018. o modernizaciji WTO-a⁴,
  - uzimajući u obzir članak 52. Poslovnika,
  - uzimajući u obzir izvješće Odbora za međunarodnu trgovinu i mišljenje Odbora za razvoj (A8-0379/2018),
- A. budući da WTO od svojeg osnutka ima presudnu ulogu u jačanju multilateralizma, promicanju uključivog svjetskog gospodarskog poretka i poticanju otvorenog i nediskriminirajućeg multilateralnog trgovinskog sustava koji se temelji na pravilima; pozdravlja činjenicu da zemlje u razvoju sada čine otprilike polovicu svjetske trgovine, u odnosu na 33 % 2000. godine, te da je broj osoba koje žive u ekstremnom siromaštvu od 1990. srezan na pola i sada iznosi tek nešto manje od milijarde ljudi; budući da se WTO temelji na sustavu prava i obveza koji obvezuje članove da otvore vlastita tržišta i da ne diskriminiraju;
  - B. budući da bi WTO trebao i dalje biti glavna referentna točka za vlade i poduzeća u pogledu uvođenja pravila i trgovinskih sporova;
  - C. budući da EU dosljedno zagovara snažan, multilateralni pristup trgovini koji se temelji na pravilima, s obzirom na to da su gospodarstvo, radnici i potrošači EU-a te njegovi partneri sve više integrirani u globalne vrijednosne lance te da ovise o predvidljivim događajima u okviru međunarodne trgovine, kako u pogledu uvoza i izvoza tako i socijalnih i okolišnih uvjeta;
  - D. budući da su rezultati 11. ministarske konferencije WTO-a u prosincu 2017. u Buenos Airesu bili razočaravajući i da su jasno pokazali da je pregovarački proces unutar te organizacije paraliziran;
  - E. budući da je multilateralni trgovinski sustav koji se temelji na pravilima u najdubljoj krizi od osnivanja WTO-a, čime su ugrožene temeljne funkcije te organizacije, odnosno

---

¹ <https://www.consilium.europa.eu/media/35945/28-euco-final-conclusions-hr.pdf>

² http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/may/tradoc_156906.pdf

³ <https://www.consilium.europa.eu/media/36165/final-eu-cn-joint-statement-consolidated-text-with-climate-change-clean-energy-annex.pdf>

⁴ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/september/tradoc_157331.pdf

određivanje temeljnih pravila i strukture za međunarodnu trgovinu te pružanje najdjelotvornijeg i najrazvijenijeg mehanizma za rješavanje sporova među svim multilateralnim organizacijama;

- F. budući da, unatoč važnim iznimkama kao što su Sporazum o olakšavanju trgovine, trgovinska reforma WTO-a zaostaje od 2000-ih;
- G. budući da je Žalbeno tijelo „krunski dragulj” WTO-a zbog toga što njegove odluke imaju obvezujući karakter te zato što ima status neovisnog i nepristranog tijela za reviziju; budući da je nakon isteka mandata suca Shreeja Bibooa Chekitana Servansinga ostalo samo troje sudaca Žalbenog tijela, što je najmanji broj sudaca potrebnih za djelovanje; budući da bi taj zastoje, koji je uzrokovala vlada SAD-a, mogao dovesti do urušavanja sustava koji je neophodan za rješavanje sporova među svim članicama WTO-a;
  - 1. ponovno naglašava da u potpunosti stoji uz multilateralizam kao trajnu vrijednost i poziva na donošenje trgovinskog programa koji se zasniva na pravednoj trgovini temeljenoj na pravilima koja je na korist svima, te kojom se doprinosi miru, sigurnosti i održivom razvoju uključivanjem i unaprjeđenjem socijalnih, ekoloških i ljudskih prava i pritom jamči da se na multilateralnoj razini dogovorena i usklađena pravila primjenjuju jednako na sve te da se učinkovito provode; naglašava da WTO također mora doprinijeti promicanju pravedne trgovine i borbe protiv nepoštenih praksi; ističe da trgovina nije sama sebi svrha, nego alat za postizanje globalno definiranih razvojnih ciljeva,
  - 2. smatra da je, s obzirom na najnovija kretanja no također zbog dugotrajnog manjka napretka Razvojnog plana iz Dohe, u ovom trenutku potrebno hitno nastaviti s modernizacijom WTO-a i iz temelja preispitati nekoliko aspekata funkcioniranja WTO-a, kako bi se povećala njegova djelotvornost i legitimnost; smatra da je u tom smislu od ključne važnosti za Tajništvo WTO-a da od samog početka u raspravu uključi sve članice WTO-a; poziva Komisiju i države članice EU-a da u okviru WTO-a pristupe drugim članicama WTO-a, posebno velikim trgovinskim partnerima kao što su SAD, Japan, Kina, Kanada, Brazil i Indija, kako bi se dogovorili o zajedničkim stajalištima; ohrabren je početnim izjavama sa sastanka na vrhu između EU-a i Kine o reformi WTO-a;
  - 3. u tom pogledu pozdravlja mandat koji je Europsko vijeće povjerilo Komisiji 28. i 29. lipnja 2018. i prima na znanje pristup iznesen u zaključcima te Komisijin dokument za raspravu o modernizaciji WTO-a od 18. rujna 2018. i prijedloge Kanade za reformu WTO-a od 25. rujna 2018.; sa zadovoljstvom iščekuje objavljivanje više prijedloga, posebno prijedloga zemalja u razvoju, kao i radnih skupina koje su već uspostavljene među državama članicama WTO-a;
  - 4. izražava veliku zabrinutost zbog činjenice da su popunjena samo tri mjesta u Žalbenom tijelu, čime je ozbiljno ugroženo pravodobno i pravilno funkcioniranje postupka rješavanja sporova, i odlučno poziva Sjedinjene Države da tu situaciju riješe na način kojim će se omogućiti žurno popunjavanje slobodnih mjesta u Žalbenom tijelu; pozdravlja početne prijedloge koje je Komisija iznijela u svojem dokumentu za raspravu o modernizaciji WTO-a kako bi se riješio zastoje rješavanjem nekih pitanja koja su izazvala zabrinutost, uključujući donošenjem prijelaznih pravila za članove Žalbenog tijela koji napuštaju položaj, promjenom duljine mandata članova Žalbenog tijela ili maksimalnog vremena dozvoljenog za pripremu i objavu izvješća, kao i utvrđivanjem nove sudske prakse Žalbenog tijela; napominje da zabrinutost koju je SAD izrazio u

vezi sa Žalbenim tijelom nadilazi postupovne izmjene i da za sobom povlači znatne reforme odluka sudaca tog tijela;

5. smatra da je odluka SAD-a o uvođenju carina na proizvode od čelika i aluminija od 31. svibnja 2018. na temelju „nacionalne sigurnosti” u skladu s odjeljkom 232. Zakona o širenju trgovine iz 1962. neopravdana i da se njome ne odgovara na izazov koji predstavlja višak čelika na globalnim tržištima te da nije u skladu s pravilima WTO-a; snažno potiče Komisiju da surađuje s SAD-om u rješavanju trgovinskih neslaganja i uklanjanju prepreka u trgovini unutar okvira WTO-a za rješavanje sporova utemeljenog na pravilima;
6. smatra da je, kao način rješavanja temeljnih uzroka trenutačne krize, potrebno da se WTO prilagodi svijetu koji se mijenja, istodobno rješavajući neka od neriješenih pitanja iz Razvojnog plana iz Dohe, posebno u pogledu sigurnosti hrane; smatra da je stoga potrebno učiniti sljedeće:
  - a) riješiti trenutačne nedostatke u pravilniku kako bi se izjednačili uvjeti u pogledu subvencija kojima se narušava tržište i poduzeća u državnom vlasništvu, kao i kako bi se ažurirali zaštita intelektualnog vlasništva i ulagačko tržište; također riješiti pitanja zaštite i prisilnog otkrivanja izvornog koda i drugih aktivnosti koje provode države i koje dovode do prekomjernih kapaciteta, kao i regulatornih prepreka uslugama i ulaganjima, uključujući prijenose tehnologije, zahtjeve u pogledu zajedničkih pothvata i zahtjeve u pogledu lokalnog sadržaja; te nadzirati provedbu i funkcioniranje postojećih sporazuma te njihovo upravljanje;
  - b) stvoriti potrebni regulatorni okvir za praćenje tehnološkog napretka koji obuhvaća e-trgovinu, globalne vrijednosne lance, javnu nabavu, ažuriranu nacionalnu regulativu za usluge te mikro, mala i srednja poduzeća;
  - c) ovladati najvažnijim globalnim ekološkim i društvenim izazovima, čime se osigurava sustavna usklađenost politika između programa trgovine, rada i zaštite okoliša;
  - d) u tom smislu pozdraviti zajedničke izjave koje su u Buenos Airesu usvojene o e-trgovini, nacionalnim propisima, poticanju ulaganja i ekonomskom osnaživanju žena, kao i djelovanja koja su od tada izvršena u vezi s tim pitanjima;
7. naglašava da bi EU trebao naglasiti svoja pravila o privatnosti i zaštiti podataka kako bi ih se moglo promicati na međunarodnoj razini te ih učiniti referentnim vrijednostima za razvoj međunarodnih i multilateralnih normi;
8. podsjeća da je pristup javnoj nabavi jedan od prioriteta Europske unije u trgovinskim pregovorima i da se, u tom smislu, ispunjavanje obveze članica WTO-a da se pridruže Sporazumu o javnoj nabavi te poboljšanja u funkcioniranju i poštovanju odredbi ovog sporazuma očekuju u duhu reciprociteta i uzajamne koristi; napominje da potpuna učinkovitost potencijalnih poboljšanja okvira državne potpore i uloge javnih poduzeća djelomično ovisi o napretku u tom području; poziva Komisiju da surađuje s državama članicama koje su u postupku pristupanja Sporazumu o javnoj nabavi kako bi se ubrzala njihova nastojanja da prošire koristi od liberalizacije nabave među članicama WTO-a;
9. uvjeren je da trenutačna podjela na razvijene zemlje i zemlje u razvoju ne odražava gospodarsku realnost i stvarno stanje u WTO-u i da je ona prepreka za napredak kruga pregovora iz Dohe, što je na štetu najpotrebitijim zemljama; potiče naprednije zemlje u

razvoju da preuzmu svoj udio odgovornosti i pruže doprinose razmjerne njihovoj razini razvoja i (sektorske) konkurentnosti; napominje da dokument za raspravu Komisije poziva na uspostavljanje pravila u skladu s kojima zemlje u razvoju, kako budu postajale bogatije, neće više imati status zemalja s niskim prihodima; smatra da bi trebalo preispitati mehanizam posebnog i diferenciranog postupanja kako bi se bolje odrazili pokazatelji ljudskog razvoja, kao politički instrument kojim se zemljama u razvoju omogućuje povezivanje provedbe multilateralnih sporazuma s primanjem pomoći bogatijih zemalja i organizacija donatora;

10. snažno pozdravlja činjenicu da je u veljači 2017. dvije trećine članica WTO-a ratificiralo Sporazum o olakšavanju trgovine; uvjeren je da Sporazum o olakšavanju trgovine predstavlja važan primjer i da bi mogao poslužiti kao model za buduće sporazume WTO-a, uzimajući u obzir razlike u razvojnom statusu i potrebama članova WTO-a; potiče članice WTO-a da preuzmu odgovornost i zadrže svoje obveze u skladu sa svojom stvarnom gospodarskom snagom i sposobnostima; smatra da će sljedeći izazovi biti potpuna ratifikacija sporazuma, posebno od strane afričkih članica za koje se očekuje da će imati najviše koristi od sporazuma, učinkovita provedba Sporazuma o olakšavanju trgovine i obavješćivanje o razvojnoj pomoći u skladu sa sporazumom;
11. prima na znanje da je, općenito gledajući, od pristupanja Kine WTO-u 2001. godine došlo do povećanog pristupa tržištu te zemlje, što je pogodovalo globalnom gospodarstvu; zabrinut je zbog toga što Kina ne primjenjuje duh i načela WTO-a u pogledu nacionalnog tretmana;
12. smatra da je pregovarački postupak nužno izmijeniti na način da se uvede veća fleksibilnost u odnosu na trenutno stanje koje se temelji na pravilu o konsenzusu, a svjestan je i da pristup „jedinstvenog paketa” ograničava djelotvornost multilateralnog upravljanja trgovinom; izražava potporu ideji fleksibilnog multilateralizma, prema kojoj bi one članice WTO-a koje su zainteresirane za određeno rješenje o kojem još nije moguće postići puni konsenzus mogle ostvariti napredak po tom pitanju i sklopiti plurilateralne sporazume, bilo kroz tzv. sporazume WTO-a na temelju Priloga 4., u skladu s člankom II. stavkom 3., člankom III. stavkom 1. i člankom X. stavkom 9. Sporazuma iz Marakeša, bilo sporazumima s „kritičnom masom” kojim se primjena dogovorenih koncesija proširuje na ostale članice WTO-u na temelju statusa najpovlaštenije države; potiče Komisiju da te članke ne koristi kao alternativu konstruktivnom dijalogu s članicama WTO-a u cilju uklanjanja prepreka trgovini te reformi WTO-a i njegovih funkcija; u tom pogledu smatra da bi njegove članice trebale ojačati izgradnju kapaciteta WTO-a kako bi bio opremljen financijskim i ljudskim resursima u skladu s proširenim potrebama te kako bi se održala kvaliteta rada; smatra da bi, općenito gledajući, novčani doprinosi novih članica trebali povećati proračun WTO-a, a ne dovesti do smanjenja članarina postojećih članica;
13. uviđa da, iako je multilateralizam utemeljen na pravilima i dalje ključan dio strukture WTO-a, postoje mogućnosti za dublju i fleksibilniju plurilateralnu suradnju među zainteresiranim državama u područjima u kojima se pokazalo da je teško postići konsenzus; napominje da se takvim sporazumima mora nadopuniti, a ne oslabiti multilateralni program te da se ne bi trebali koristiti kao alternativni forumi za uklanjanje prepreka trgovini, nego kao odskočna daska prema napretku na multilateralnoj razini; poziva na nastavak plurilateralnih pregovora o Sporazumu o ekološkim dobrima i Sporazumu o trgovini uslugama (TiSA) te traži posebna pravila za MSP-ove u plurilateralnim i multilateralnim sporazumima; ističe da je važno da WTO

nastavi i produbi svoj rad u međunarodnoj suradnji s drugim međunarodnim organizacijama, kao što su, među ostalim Ujedinjeni narodi, Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD), Svjetska carinska organizacija i Međunarodna organizacija rada (ILO);

14. naglašava ulogu koju trgovina može i mora imati u doprinosu razvoju i postizanju ciljeva održivoga razvoja do 2030. i obveza iz Pariškog sporazuma u borbi protiv klimatskih promjena; žali što je Sporazum o ekološkim dobrima blokiran 2016. i podsjeća na njegov potencijal da omogući bolji pristup zelenim tehnologijama i pomogne ispuniti gore navedene obveze; naglašava da, osim samih pregovora o subvencijama za ribarstvo, WTO sada mora definirati konkretnije mjere koje je u tom pogledu potrebno poduzeti kako bi se zaštitio život u moru; podsjeća da koncept WTO-a za metode proizvodnje i prerade nudi mogućnost razlikovanja među takozvanim „istovjetnim proizvodima” u pogledu njihova utjecaj na okoliš; predlaže da se obnovi uloga Odbora za trgovinu i okoliš WTO-a, koji ima mandat za izradu kriterija za borbu protiv ekološkog ostvarivanje nezasluzene koristi („free-riding”) i uspostavljanje bližih veza s tajništvom Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime;
15. potvrđuje poveznicu između rodne ravnopravnosti i uključivog razvoja, navedenu kao cilj održivog razvoja br. 5, ističući da je osnaživanje žena presudno za iskorjenjivanje siromaštva te da je uklanjanje prepreka sudjelovanju žena u trgovini ključni element gospodarskog razvoja; pozdravlja veću usredotočenost WTO-a na pitanja koja se odnose na trgovinu i rod te potiče svaku od 121 potpisnice Izjave o trgovini i gospodarskom osnaživanju žena iz Buenos Airesa iz 2017. godine da ispune svoje obveze; naglašava potrebu za sustavnim rodnom pristupom u svim područjima izrade pravila WTO-a u obliku rodno specifičnih procjena učinka; napominje važnost inicijativa kao što je SheTrades za isticanje pozitivne uloge žena u trgovini i poticanje većeg sudjelovanja žena u međunarodnoj trgovini diljem svijeta;
16. skreće pozornost na zaključke 6. globalne revizije Pomoći za trgovinu, održane u srpnju 2017. u Ženevi, naslovljene „Promicanje trgovine, uključivosti i povezivosti za održivi razvoj”; stajališta je da bi te zaključke trebalo pretočiti u konkretna djelovanja za pospješivanje e-trgovine, a digitalne prilike, kao što je tehnologija lanca blokova, pretvoriti u trgovinsku stvarnost, među ostalim i u zemljama u razvoju; u tom pogledu napominje da ulaganja u fizičku i digitalnu infrastrukturu, koja su ključna za ostvarenje napretka u tom području, i dalje predstavljaju ključan izazov; stoga poziva članice WTO-a da promiču ulaganja u fizičku i digitalnu infrastrukturu, kao i da, među ostalim inicijativama, potiču javno-privatna partnerstva;
17. ponovno poziva EU da zajamči da se njegove aktivnosti koje uključuju zemlje u razvoju u području razvoja i trgovine temelje na uravnoteženom okviru među ravnopravnim partnerima, da su u skladu s načelom usklađenosti politika radi razvoja uspostavljenom u članku 208. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) te da su usmjerene na promicanje i poštovanje ljudskih prava;
18. žali što na 11. Ministarskoj konferenciji WTO-a nije osiguran napredak u pitanjima od ključne važnosti za zemlje u razvoju; međutim, pozdravlja pojačani povlašteni tretman koji je WTO prethodno osigurao za najmanje razvijene zemlje, uključujući povlaštene standarde i tretman za pružatelje usluga te naglašava potrebu za poduzimanjem mjera za izgradnju kapaciteta kojima bi se dobavljačima iz najmanje razvijenih zemalja omogućilo da imaju koristi od oslobođenja za usluge najmanje razvijenih zemalja;

19. naglašava da je transparentnost ključna za jamčenje stabilnog i predvidivog okruženja za trgovinu i ulaganja; smatra da je važno poboljšati transparentnost postupaka praćenja pružanjem snažnijih poticaja za članice WTO-a da poštuju zahtjeve za obavješćivanje, smanjiti njihovu složenost i opterećenja te prema potrebi pomoći u izgradnji kapaciteta, dok bi namjerno nepoštovanje tih zahtjeva trebalo obeshrabriti te se s njime suočiti;
20. ističe ključnu ulogu Tajništva WTO-a u olakšavanju i zaštiti pristupa „odozdo prema gore” za aktivno sudjelovanje svih članica te smatra da ju je potrebno i dalje jačati te učiniti fleksibilnijom radi pružanja potpore raznim pregovaračkim procesima i radi njegova djelovanja u pogledu provedbe i praćenja; smatra da je potrebno osnažiti ljudske i financijske resurse Tajništva WTO-a te snažno potiče članice WTO-a da u tom pogledu ispune svoje obveze; izražava stajalište da bi se redovni rad odborâ WTO-a trebao revitalizirati tako da se njihovim predsjednicima dade aktivnija uloga u razvoju i predlaganju rješenja i kompromisa, čime se nadilaze puko moderiranje doprinosa članica, te da bi Tajništvo trebalo podržati taj prošireni zadatak;
21. snažno potiče članice WTO-a da jačanjem parlamentarne dimenzije WTO-a zajamče demokratski legitimitet i transparentnost te organizacije i da podrže memorandum o razumijevanju kojim se uspostavlja formalni radni odnos s Parlamentarnom konferencijom o WTO-u; s tim u vezi naglašava da je zastupnicima potrebno zajamčiti potpuni pristup trgovinskim pregovorima, njihovo sudjelovanje u oblikovanju i provedbi odluka WTO-a te pravilno razmatranje trgovinskih politika u interesu njihovih građana;
22. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, vladama i parlamentima država članica te glavnom direktoru WTO-a.